

Отже, комунікативна компетентність працівників служби судової охорони реалізується в їх обізнаності з арсеналом конструктивних і деструктивних тактик спілкування, умінні розбиратися в людях та на основі цього будувати свою інтеракцію з ними, ураховуючи такі екстралінгвальні засоби, як статус, стать і вік. Тренінги з підвищення комунікативної культури охоронців судів мають передбачати також аналіз тактик поведінки «проблемних» відвідувачів, пошук шляхів виходу з конфліктних ситуацій і способів їх профілактики.

Список використаних джерел

1. Інструкція з охорони праці для охоронника. URL: <https://od.court.gov.ua/tu16/instrykcii/instr2> (дата звернення: 17.06.2020).
2. Круглик М. І., Вайда Т. С. Сучасні дидактичні засоби навчання поліцейських: використання педагогічних можливостей мультимедійних дошок та врахування технічних вимог для їх ефективного застосування в освітньому процесі ЗВО МВС України. *Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів України*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Херсон ТОВ «ВКФ СТАР» ЛТД, 2019. С. 35–42.
3. Чалдини Р. Психология влияния. 4-е междунар. изд. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 288 с.
4. Шкіцька І. Ю. Маніпулятивні тактики позитиву: лінгвістичний аспект: монографія / за наук. ред. проф. В. М. Бріцина. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 440 с.

Куш О. П., канд. філол. наук, доцент
КВНЗ «Вінницька академія безперервної освіти», м. Вінниця

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ТОП-НАВИЧКА Й ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ЇЇ ЗАСОБАМИ СЛОВЕСНОСТІ

Серед творців теорій креативності найбільш відомим є американський психолог Е. Торренс, який почав свої дослідження креативності ще в 1958 році і присвятив цій проблемі все життя. Е. Торренс визначає креативність як процес, який передбачає: появу чутливості до проблем, дефіцит знань, їхню невідповідність, дисгармонію та ін.; фіксацію цих проблем; пошук рішень цих проблем, висунення гіпотез; перевірка, зміни й повторні перевірки гіпотез; формулювання результату [1, с. 122].

Едвард де Боно, британський психолог та письменник, який котрий розробив систему організації мислення «Шість шапок мислення», наголошує на тому, що креативність та креативне мислення заохочує людей мислити поза сталими патернами та дивитися на речі з іншої позиції. Основними навичками креативного мислення є генерування ідей, відкритість до нового, уява та цікавість, розсудливість і дивергентне мислення (пошук різних рішень для вирішення однієї й тієї самої проблеми) [4, с. 25].

Відповідно до компетенцій, визначених експертами у 2017 р. на Світовому економічному форумі в Давосі, у 2020 році креативність уже стане однією із трьох найважливіших навичок, які роботодавці цінуватимуть у своїх працівниках, поряд із критичним мисленням та комплексним вирішенням проблем.

Згідно з дослідженням від Adobe, яке провели серед 1000 навчальних закладів, 96 % погоджуються з тим, що креативність – цінна навичка для суспільства. А 78 % стверджують, що креативність є важливою в їхній кар'єрі. Майже 68 % вважають, що креативність – це те,

з чим вони народились, і те, чому можна навчитися, а 71 % зазначає, що поряд із математикою чи фізикою має бути такий предмет, як креативне мислення. Понад 78 % бажають бути більш креативними, а 32 % не відчувають себе комфортно, не мислячи творчо на роботі [2] .

За словами Річарда Флорида, ключ до креативності полягає у формулі, яка передбачає три «Т»: технологію, талант і толерантність. Згідно з цим припущенням, освітні заклади є основним креативним капіталом регіону, оскільки вони забезпечують принаймні два, наприклад, талант і толерантність, або навіть і всі три «Т» [8].

Розвивати креативну компетентність, незалежно від віку, фаху, зайнятості, допомагає пошук нестандартних прийомів вирішення конкретних завдань й аргументів для доказу своєї позиції; розвиток критичного мислення; створення ситуацій, які містять внутрішню колізію і вимагають прийняття творчих рішень; використання активних методів навчання; рефлексія власної діяльності тощо. Куди з віком зникає наша здатність до креативного мислення? Знання й досвід, здобуті протягом життя, формуються в певні алгоритми, які мозок нам видає на першу вимогу. Йому так зручно, отже, він не виходить із зони комфорту. Наш мозок набагато розумніший, ніж ми думаємо – він розставляє пастки, а ми в них потрапляємо! Якщо перед нами завдання або проблема, то наш мозок запропонує нам варіант вирішення, який буде найпростіший і найлегший, такий, на який він витратитиме найменше енергії – варіант із картотеки готових рішень!

Відтак, необхідно усвідомлювати, що креативна компетентність будь-якого фахівця – це система знань, креативних умінь, навичок, та здібностей, а також особистісних якостей, необхідних для професійної творчості та самовдосконалення. Відповідно кожен може означити рівень володіння креативною компетентністю за такими критеріями: здатність до творчості; здатність до вирішення проблемних завдань; винахідливість; гнучкість і критичність розуму; професійна інтуїція; самобутність і впевненість у собі; здатність ставити і вирішувати нестандартні завдання; здатність до аналізу, синтезу і комбінування; здатність до переносу досвіду, передбачення; позитивне мислення; асоціативність, уява, відчуття новизни; емпатійність; уміння бачити знайоме в незнайомому; подолання стереотипів; схильність до ризику та прагнення свободи.

Більшість досліджень, проведених педагогами та науковцями, свідчать про те, що креативність є також найважливішою навичкою, яка допомагає підготувати молодих людей до труднощів та викликів сучасного світу. Проте креативний потенціал часто блокується зовнішніми та внутрішніми бар'єрами. Викладач, учитель, тренер мають використовувати методи, які будуть сприяти усуненню таких бар'єрів, які впливають на швидкість мислення, домінування аналітичного мислення, прагнення до успіху, конформізм. К. Шмідт зазначає, що не всі люди креативні, тому повинні застосовуватися конкретні технології й методи, щоб розвивати креативність на заняттях та під час тренінгів. Їхня основна мета полягає у розвитку гнучкості й оригінальності мислення [7].

Пропонуємо кілька порад щодо розвитку креативної компетентності засобами словесності:

1. Подумай з позиції іншої людини. Креатив блокують наявні в нас життєвий досвід і знання. Здатність подивитися на ситуацію з різних позицій дає можливість обійти власний досвід, бути об'єктивним й емпатійним. Варто запропонувати виконати вправу, де учасники, переглядаючи будь-яке фото, дають відповіді на такі питання: прокоментуйте те, що бачите на світліні з позиції учасників. Що відбувається? Які причини, на вашу думку, викликали ці події? Які наслідки випливають з того, що відбувається на зображенні?

2. Зробіть те, що виходить за рамки Вашого «нормального життя». Потрібно якомога частіше робити щось незвичайне, чого раніше ніколи не робили. Звикання – вбивця креативного мислення! Придумуйте способи «шокувати» свій мозок! Тут цілком доречним буде запропонувати виконати таку вправу, як «Утворіть абсурдний ланцюжок слів». Алгоритм: іменник – прикметник – іменник... Наприклад: книга місячна, місячний

бутерброд, бутерброд прикметниковий, прикметник гітарний... Запропоновано продовжити ланцюжок. Проілюструвати декілька словосполучень, намалювавши їх.

3. Зробіть щось нелогічне. Наш мозок завжди шукає логічне пояснення будь-якому явищу. «Нелогічний» хід думок приводить мозок у стан «закипання». Але саме в такому стані на перший план виходить креативне мислення. Рей Бредбері рекомендує: взяти звичну ситуацію й довести її до абсурду. Так побудований сценарій популярного фільму «Іронія долі...». А можна під зовсім іншим кутом поглянути на узвичаєні предмети, як це робить у своїх оповіданнях український письменник Фелікс Кривін. Одну пляшку, наприклад, судили за пияцтво, а вона виявилася НЕВИННОЮ. І це підтвердила Соска, якій часто доводилося контактувати з пляшкою по роботі... Варто запропонувати написати абсурдне оповідання про будь-який предмет.

4. Для розвитку творчих навичок можна запропонувати виконати такі завдання: «Оповідання» – скласти розповідь із назв кіно або відеофільмів, назв книг, ігор тощо; або ж «Нове призначення» – придумати нестандартні способи (до 10) використання таких предметів, як гудзик, прихватка для сковорідки, шматочок крейди, використаний стержень кулькової ручки тощо.

Ефективним способом реалізації завдань щодо розвитку й удосконалення креативної компетентності є також когнітивні вправи на зразок мозкового штурму (швидке вигадкування ідей) і віднаходження справжньої суті проблеми. Продуктивним на заняттях і тренінгах, зокрема для студентів, є викладання, яке може містити такі елементи, що стимулюють креативність: командне навчання для навичок роботи з іншими; навчання на основі кейсів; моделювання, навчання на основі спостереження за іншими; метакогнітивне навчання (коли студент усвідомлює власний хід мислення, може виявляти обмеження у своєму сприйнятті і пізнанні); імпровізація та рольова гра; руйнування стереотипів, уміння їх логічно розвіювати тощо.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що світ потребує людей, здатних поєднувати думки, знання, можливості та цінності у різні способи, у такий спосіб, вирішуючи складні соціальні та екологічні проблеми, збагачуючи культуру та підвищуючи добробут.

Список використаних джерел

1. Кардаков О. Ю. Креативна інтелектуалізація Європейського Союзу. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/frvu_2015_8_7.pdf
2. Креативність та освіта: чому це має значення? URL: http://gohigher.org/creativity_and_education
3. Павленко В. В. Креативність: сутнісна характеристика поняття. *Креативна педагогіка*. Видавництво Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». Житомир. 2016. Вип. 11. С. 120–131.
4. Пивоварова Олена. Латеральне мислення та методи його розвитку. *Філософія освіти*. 2006. № 1(3). С. 24–34.
5. Ткаченко Л. І. Креативність і творчість: сучасний контент. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 9–10. С. 32–35.
6. Ягоднікова В. В. Кейс-метод (Case study) як форма інтерактивного навчання майбутніх фахівців. URL: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2008/Pedagogica/2549_6.doc.htm.
7. Szmidi K. Pedagogics of two children. *Pedagogika GWP*. 2007. 423 p.
8. <https://mybook.ru/author/richard-florida/kreativnyj-klass-lyudi-kotorye-sozdayut-budushee/>
9. https://www.youtube.com/watch?v=1G3Kyu_UbjQ
10. https://www.youtube.com/watch?v=1G3Kyu_UbjQ
11. <https://www.youtube.com/watch?v=nEGmdlJEr8M>

